

ΔΥΟ ΗΜΕΡΑΙ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΙΝΔΟΥ

(ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΑΙΙΩΜΑΤΙΚΟΥ)

Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε σελ. 180.

Περαιτωθέντος τοῦ δείπνου δὲν εἶχομεν ἀνάγκην νὰ κοπιᾶσωμεν ὅπως μεταβῶμεν εἰς τὰς κλῖνας μας. Ἦρκεσε μόνον νὰ ἔρῳσιν ἐκείθεν τὴν χαμηλὴν τράπεζαν, τὸν σοφῶν, καὶ νὰ ἐξαπλώσωμεν τὰ σκέλη, ὅπως εὐρεθῶμεν πανέτοιμοι πρὸς ὕπνον βαρύν, ὅστις μόνον τὴν αὐγὴν διεκόπη, ὡς ἐκ τῆς πρωϊνῆς αὔρας, ἥτις δριμεῖα κῆπως, εἰσῆρχετο ἀνενοχλήτως διὰ τῶν σπιθαιμιαίων ἀρμογῶν τῶν σανίδων τῆς καλύβης. Πολλὰκις δὲ τότε εἶδομεν διὰ τῶν αὐτῶν ἀρμογῶν εἰσερχόμενα καὶ τὰ ῥύγχη τῶν κυνῶν, οἵτινες μετὰ δυσπιστίας περιειργάζοντο τὸ ἐσωτερικὸν τῆς καλύβης.

Τὴν πρωϊαν πυκνὴ ὀμίχλη ἐσκίαζε τὴν χαράδραν τοῦ Μπάρδα, τὰ πάντα δὲ ἦσαν διὰ-βροχα, ὡς ἐὰν ῥαγδαία βροχὴ εἶχε λούσῃ τὸν τόπον. Ὀλίγα λεπτά τῆς ὥρας ἐδαπανήσαμεν μόνον διὰ νὰ ῥοφήσωμεν κύπελα ἀφρώδους καὶ θερμοῦ γάλακτος, μὲν ἀμελῆθέντος, καὶ ν' ἀποχαιρετίσωμεν τὴν οἰκογένειαν τοῦ φιλοξένου Μπάρδα, ἥτις μεθ' ὅλων τῶν ὑποτελῶν αὐτῇ βλάχων παρετάχθη κατὰ τὴν ἀναχώρησίν μας. Μεθ' ὃ ἐπανελάβομεν τὴν πορείαν. Ἐπορευόμεθα δὲ νῦν κατὰ γράμμα διὰ μέσου νεφῶν, ὥστε οὐδὲν ἄλλο ἡδυνήθη ἐπὶ πολλὴν ὥραν ν' ἀντιληφθῶ κατὰ τὸν δρόμον, εἰμὴ τὸ ἐκτάκτως τραχὺ καὶ ἀνώμαλον τῆς ἀτραποῦ ἐφ' ἧς ἐβαδίζομεν. Ἡ νεφελοδρομία αὕτη διήρκεσεν ἐπὶ μίαν καὶ ἡμίσειαν ὥραν καθ' ὅλην δὲ τὴν διάρκειαν αὐτῆς συνεπορευόμεθα ἀδιακόπως πρὸς στίφη ἡμιονηγῶν χωρικῶν, οἵτινες καίτοι ἐκόπτοντο σπύδοντες νὰ ἀνοιξῶσιν ἡμῖν διόδον, ἐνεκεν ὅμως τῆς συμπαγοῦς ἐκείνης ἀτμοσφαιρας, μὲν ὅτε προσέκρουον ἐπὶ τῶν ἡμιόνων μας μᾶς ἐννόουν. Ὅσακις πνοὴ τις ἀνέμου διεσκέδαζεν ἐπὶ μικρὸν μέρος τι τῆς ὀμίχλης, καταπληκτικαὶ εἰκόνες τῶν ἀγρίων προσέβαλλον ἐπὶ στιγμὰς τινας τοὺς ὀφθαλμούς, μεθ' ὃ τὸ παραπέτασμα ἐκλείετο αὐθις ἀδιχώρητον.

Σήμερον ἀναπολῶν τὰς ἐντυπώσεις ἐκεῖνας, ἐκλαμβάνω αὐτὰς ὡς ἀναμνήσεις ὀνείρου μᾶλλον ἢ πραγματικὰς, τόσοις ὑπῆρξαν στιγμιαῖαι καὶ ἀπροσδόκητοι, οὗτος δ' εἶνε πιθανῶς ὁ λόγος δι' ὃν αἱ εἰκόνες ἐκεῖναι ἐν τῇ φαντασίᾳ μου ἔλαβον διαστάσεις, ὧν ἴσως ἐν τῇ πράγματικότητι στεροῦνται.

Κατὰ τὰ ἐλάχιστα ἐκεῖνα διάστήματα ὅτε μὲν ἐπαρουσιαζέτο αἰφνης τρία μὲν βήματα ἀπὸ τῶν ποδῶν μας ἀμέτρητος κρημνός, εἰς τὸ βάθος τοῦ ὁποίου δὲν ἤκούομεν μὲν, ἀλλ' ἐφαναζό-

μεθα τὸν ῥόγγον χειμάρρου, κυλίοντος ἀπὸ βράχου εἰς βράχον ἀφρίζοντα ὕδατα· ἄλλοτε κρημνός, ὀρθὸς πρὸ ἡμῶν, ὑψοῦτο εἰς ἀδιάγνωστον ὕψος· τοῦτον δὲ διεδέχετο βαθυτάτη χαράδρα, εἰς τῆς ὁποίας τὰς ἀποτόμους πλευρὰς εἴρομεν τρόπον τινὰ ἀναθέμενοι πᾶσαν ἀσφάλειαν καὶ προφύλαξιν, ἀπὸ ἐνδεχομένου ὀλισθήματος, εἰς τὸ θαυμασίον ὁρμέφυτον τῶν ἡμιόνων μας, οἵτινες ἂν καὶ βλέποντες διὰ μέσου τῆς ὀμίχλης ὅσον καὶ ἡμεῖς, ἐν τούτοις ἐγνώριζον ποῦ νὰ στηρίζωσιν ἀσφαλῶς τὸν πόδα. Παρετήρησα μάλιστα ὅτι ἐνίοτε εὐχαριστοῦντο, ὅχι βεβαίως καὶ δι' εὐχαρίστησιν ἡμῶν, νὰ βαδίζωσιν ἐπὶ τοῦ ἀκροτατοῦ χεῖλους τοῦ κρημοῦ, ἐνῷ ὑπῆρχεν ἀρκετὸς χώρος διὰ ν' ἀποφύγωμεν τὴν ἐπικίνδυνον ταύτην πορείαν. Τότε ἀνεπόλουν κατ' ἐμαυτὸν τὰς περιγραφὰς τῶν ἐν Καλαμπάκᾳ. Ἐπρεπε δὲ νὰ ἤμεθα εὐχαριστημένοι διότι ἐπεχειρήσαμεν ταξίδιον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἐποχῇ. Ἐνῷ ἡ δύο μῆνας βραδύτερον ἢ διαβάσεις διὰ τῶν τόπων τούτων εἶνε ἐπιπονωτάτη, αὐτόχρημα δὲ κινδυνώδης. Μοὶ διηγούντο τὰς δυσχερείας καὶ τοὺς κινδύνους τῆς διαβάσεως τοῦ Ζυγοῦ ἐν χειμῶνι. Φαντασθῆτε τὸν πλήρη κρημνῶν καὶ χαράδρων ἐκεῖνον τόπον ἐξομαλίζομενον ὑπὸ τὸν λευκὸν πέπλον τῆς χιόνος, τὰς φάραγγας πληρουμένας μέχρι χειλέων, καὶ τὰς ἀτραπούς ἐξαφανιζόμενας ὑπὸ τὸ ὁμοίμορφον χιονώδες στρώμα Ἀδύνατος καθίσταται, μᾶς ἔλεγον, ἡ διαβάσις ἄνευ ἐμπειροῦ ὁδηγοῦ. Ἡ χιὼν μαλακῶς ἐστρωμένη ἐν ταῖς χαράδραις εἶνε ἄπιστος ὡς ἡ θάλασσα· ὅπου νομίζετε ὅτι βλέπετε ἐδάφος ὀμαλὸν διὰ νὰ βαδίσῃτε, χαίνει ἄβυσσος ἐτοιμὴ νὰ σᾶς καταπίῃ. Ἀρκεῖ ν' ἀπατηθῇ τις καὶ νὰ κάμῃ ἐν μόνον ὀλέθριον βῆμα! οὐδεμία ἀνθρωπίνη δύναμις δύναται νὰ τὸν σώσῃ. Πολλοὶ δυστυχεῖς εὗρον τὸν θάνατον εἰς τὰ παγωμένα ἐκεῖνα βᾶθη, καὶ μὲν τὸν ἐπόμενον Μάιον, τηκομένων τῶν χιόνων, εὗρον τοὺς ἀποκρυσταλλωμένους αὐτῶν σκελετούς.

Ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ ὀμαλώτερα μέρη ἡ χιὼν ὑψοῦται σημαντικῶς. Ἐνῷ ἐβαδίζομεν ἐβλέπομεν κατὰ διαστήματα σταυροὺς κεχαραγμένους ἐπὶ τῶν γηραιῶν κορμῶν τῶ ὄξυων, ἄνωθεν δὲ αὐτῶν χρονολογίας. Μᾶς ἐξήγησαν ὅτι οἱ σταυροὶ οὗτοι ἐδήλουν τὸ ὕψος εἰς ὃ εἶχε φθάσει ἡ χιὼν κατὰ τὴν σημειουμένην χρονολογίαν. Ἐμετρήσαμεν τοιαῦτα ὕψη ἀπὸ τοῦ ἐδάφους καὶ εὗρομέν τινα ἐξικνούμενα μέχρι τεσσάρων καὶ πλέον μέτρων. Ἐννοεῖται ὅτι κατὰ τὸν χειμῶνα ἡ συγ-

κοινωνία, ἂν δὲν διακοπῇ τελείως, περιορίζεται μεγάλως. Πρέπει νὰ ὑπάρχῃ ἐπείγουσα ἀνάγκη, ἢ πρέπει τις νὰ μαστίζηται ὑπὸ τῆς πτωχείας, ὅπως πλείστοι τῶν ἀτυχῶν κατοίκων τῶν παραμεθορίων μερῶν, ἐν τε τῷ τουρκικῷ καὶ ἐλληνικῷ, διὰ νὰ ὑποβληθῇ εἰς τοὺς πόνους καὶ τοὺς κινδύνους τοῦ ταξειδίου τούτου κατὰ τοὺς δύο ἢ τρεῖς μῆνας τοῦ βαρέος χειμῶνος. Διὰ τὰς περιστάσεις ταύτας ὑπάρχει σῶμά τι εἰδικῶν ἐργατῶν ἐκ Μετσόβου, χαμάληδων καλουμένων, οἵτινες ἐπὶ ἀμοιβῇ προσφέρονται ὡς ὁδηγοὶ εἰς τοὺς ὁδοιπόρους. Γνωστὰ τοῦ τόπου κατ' ἀκριβείαν, ἄνδρες ῥωμαλέοι καὶ καρτερικοί, μόνοι αὐτοὶ δύνανται τελεσφόρως νὰ ὑπηρετήσωσι τὴν συγκοινωνίαν. Ἐφωδισμένοι διὰ πλατέων πτύων ἀνοίγουσι δρόμον διὰ μέσου τῶν χιόνων, πολ- λάκις δὲ προσφέρονται νὰ σᾶς ὑπηρετήσωσι καὶ ὡς ὑποῦγια, μεταφέροντες ὑμᾶς κατὰ διαστήματα ἐπὶ ὤμων, ἐνῷ ἄλλοι πράττουσι τὸ αὐτὸ διὰ τὰς ἀποσκευὰς σας. Ταύτας ὅμως κατὰ τὴν κατάβασιν τοῦ Ζυγοῦ πρὸς τὸ Μέτσοβον, δὲν κοπιῶσι νὰ μεταφέρωσι πλέον οἱ ἴδιοι, τῆς καταβάσεως ταύτης οὔσης ὡς ἐκ τῆς ἀποτόμου κλίσεως λίαν κινδυνώδους, ἀλλὰ ἀποθέτοντες ἐπὶ τῆς χιόνος, εἰς μέρος κατάλληλον καὶ ὠρισμένον, στέλλουσι διὰ λακτίσματος κυλιόμενας μέχρι τῶν προπόδων τοῦ ὄρους, ὅπου ἀναμένουσι τοὺς κυρίους αὐτῶν.

Ἡ ἐποχὴ τοῦ ταξειδίου μας, ὡς προεῖπον, δὲν μᾶς ὑπέβαλεν εἰς οὐδεμίαν τῶν ἐνοχλήσεων τούτων, ἀλλὰ τοῦναντίον συνέτεινεν εἰς τὸ ν' ἀπολαύσωμεν, ὅσον τὸ δυνατόν, τῆς τέρψεως ἣν παρέχει ἡ θεὰ τῶν γραφικωτάτων ἐκείνων βουνῶν τοῦ Πίνδου. Ἡ ὁμίχλη τέλος ἤρχισεν ἀραιουμένη καὶ βαδίζοντες πάντοτε ἐπὶ ἀποτόμων ἀνωφερειῶν καὶ διὰ μέσου ὠραιοτάτου δάσους ὀξυῶν, ἐφθάσαμεν περὶ τὴν δεκάτην πρωϊνὴν ὥραν εἰς τὸ χάνι Ζυγοῦ, τὸν σκοπὸν καὶ τὸ τέρμα τῆς ὁδοιπορίας μας.

Τὸ χάνι Ζυγοῦ, εἰς τῶν σημαντικωτάτων σταθμῶν τῆς ὁροθετικῆς γραμμῆς, εἶνε, ὡς καὶ ἐκ τοῦ ὀνόματος δηλοῦται, παλαιὸν πανδοχεῖον, τὸ ὅποιον μεταρρυθμισθὲν καὶ ἐπαυξήθην μετὰ τὴν προσάρτησιν τῶν νέων ἐπαρχιῶν, χρησιμεύει διὰ τὸν στρατωνισμόν ἀποσπασμάτων εὐζώνων διοικουμένου ὑφ' ἑνὸς ἀξιωματικοῦ. Κεῖται δὲ τοῦτο ὀλίγον κατωτέρω τοῦ αὐχένος τοῦ Ζυγοῦ, τῆς πρωτίστης ταύτης διόδου πρὸς τὴν Ἑπειρον. Ὁ σταθμάρχης ἀξιωματικὸς ὑπεδέχθη ἡμᾶς φιλοφρονέστατα. Ἡ πρόθυμος δὲ δεξίωσις αὐτοῦ, ἡ θερμὴ πλουσίας πυρᾶς, συνεχεῖς σπονδαὶ ἡπειρωτικοῦ ρουμίου, ἐπὶ πᾶσι δὲ ἡ θεὰ ὁρεκτικωτάτου ἀγρίου ἐριφίου δισμελιζομένου τὴν στιγμήν ἐκείνην, μᾶς ἔλαμναν νὰ λησμονήσωμεν ταχέως τὸν κόπον τῆς πορείας, καθήμενοι δὲ παρὰ τὴν πυράν, καὶ ξηραίνοντες τὰ καθυγρα ἐνδύματά

μας, ἐλάβομεν παρὰ τοῦ σταθμάρχου τὰς ἀναγκαίας πληροφορίες διὰ τὴν μελετωμένην συνέντευξιν.

Κατὰ ταύτας, ὁ πασσᾶς, ὑποστράτηγος, γενικὸς διοικητὴς τῶν σταθμῶν τῆς κατὰ τὸ τμήμα ὁροθετικῆς γραμμῆς, ἀναχωρήσας τὴν προηγουμένην ἐξ Ἰωαννίνων, ὅπου εἶχε τὴν ἐδραν αὐτοῦ, εἶχε φθάσῃ εἰς Μέτσοβον, ὅπου ἀνέμενε τὴν ἀφίξίν μας. Δὲν ἐχρονотριβήσαμεν, μὴ ἐπιθυμοῦντες νὰ ἀναγκάσωμεν αὐτὸν νὰ περιμένη, ἀλλ' ἀμέσως μεταπεμφάμενοι τὸν διοικούντα τὸν γειτονικὸν σταθμὸν τοῦρκον ὑπαξιωματικὸν ἐνεχειρίσαμεν αὐτῷ ἐγγράφον πρὸς τὸν φρούραρχον Μετσόβου, δι' οὗ ἀγγέλλοντες αὐτῷ τὴν ἀφίξίν μας, παρεκαλέσαμεν αὐτὸν ν' ἀνακοινώσῃ τοῦτο εἰς τὸν πασσᾶν, ὀρίζων ὡς ὦραν συνεντεύξεως τὴν ἐνάτην πρωϊνὴν τῆς ἐπομένης ἡμέρας, ἣτις συνέπιπτε Κυριακῇ, ὡς τόπον δὲ τὴν θέσιν αὐτὴν τοῦ αὐχένος Ζυγοῦ. Ὁρίσαμεν δὲ ἡμεῖς τὴν ὥραν καὶ τὸν τόπον, διότι κατὰ προηγηθὲν μήνυμα τοῦ πασσᾶ, οὗτος εἶχε τὴν ἀβρότητα νὰ ἀφίση εἰς ἡμᾶς τὸ δικαίωμα τοῦτο.

Ὁλόκληρον τὴν ὑπόλοιπον ἡμέραν κατηνάλωσαμεν εἰς περιπάτους ἐπὶ τοῦ Ζυγοῦ. Δυστυχῶς ἡ ὁμίχλη διήρκεσεν ὅλην τὴν ἡμέραν, ὥστε ὀλίγιστα ἠδυνήθην ν' ἀπολαύσω ἐκ τῆς θέας τοῦ Πίνδου. Ἐν τούτοις αὐτὴ ἡ ὁμίχλη παρίστα δι' ἐμὲ θέαμα πρωτοφανές. Ὅτε μὲν ἀπετέλει διάφραγμα συνεχές, διὰ μέσου τοῦ ὁποίου μόλις διέκρινέ τις ὡς σκιὰς τοὺς πλησιεστέρους κορυφούς τῶν ὄξυῶν, ἢ τοὺς περιπολοῦντας Τούρκους ἢ Ἑλλήνας σκοπούς, ἄλλοτε δὲ διὰ μιᾶς διαλυομένη ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους ὑψοῦτο εἰς πεντήκοντα μέτρα ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς μας, ὅποτε ἀπετέλει νέφη ταχέως κινούμενα καὶ κατακαλύπτοντα τὰς κορυφὰς τῶν πέριξ ὑψωμάτων, αἵφνης δὲ ταπεινούμενα καὶ περιβάλλοντα πάλιν ἡμᾶς διὰ σκοτεινοῦ πέπλου. Τὴν στιγμήν ἐκείνην ῥίγος διέτρεχε τὸ σῶμα ἡμῶν, καὶ μετὰ τρία λεπτά οἱ μανδύαι ἡμῶν ἦσαν διάβροχοι, ἡσθάνομεθα δὲ τὴν ὑγρασίαν διαπερῶσαν τὰ ἐνδύματά ἡμῶν καὶ προσενοῦσαν ἐπὶ τοῦ σώματος τὴν συναίσθησιν ψυχροῦ ἰδρώτος· ἀπαξ μόνον βιαία πνοὴ βορρᾶ ἐκαθάρισε τὴν ἀτμοσφαῖραν πρὸς μεσημβρίαν καὶ ἀνατολὰς καὶ τότε πανόραμα ἐξάίσιον προσέπεσεν εἰς τὰς ὄψεις μας.

Κατ' εὐθειᾶν πρὸ ἡμῶν σειρὰ κοιλάδων, ἴσως τῆς λεκάνης τοῦ Πηνειοῦ, διήνοιγε τὸν ὀρίζοντα μέχρι τῶν τελευταίων βουνῶν, πέραν τῶν ὁποίων ἠπλοῦτο ἡ θεσσαλικὴ πεδιάς, ἣν δὲν ἐβλέπομεν ἀλλ' ἐννοοῦμεν ἐκ τῆς ἐλλείψεως ὑψωμάτων· τὰ πρῶτα βουνὰ ἐμαύριζον ἐκ τοῦ σκοτεινοῦ χρώματος τῶν δασῶν τῶν ὄξυῶν καὶ πιτύων, αἱ κορυφαὶ δὲ αὐτῶν ἐχάνοντο ἐντὸς τῶν νεφῶν. Βαθμηδὸν ὅμως αἱ ἀποχρώσεις αὐτῶν ἐγίνοντο φωτεινότεραι ἀπὸ τοῦ βαθέος πρασίνου, τοῦ ἀνοι-

κτοῦ πρασίνου, τοῦ ὑποκυάνου, τοῦ ἐρυθρωποῦ ἢ ἰώδους μέχρι τοῦ γλαυκοῦ. Ἐνῷ περίξ ἡμῶν τὸ φῶς κωλυόμενον ὑπὸ τῶν ἐπιψυόντων τὰς ἐπιφανείας τῶν βουνῶν νεφῶν, προσέπιπτε σκιῶδες, ἦσαν ἐκεῖ εἰς τὸ βάθος τοῦ ὀρίζοντος, λαμπρὸς ἥλιος κατηύγαξε τὰς πλευρὰς τῶν βουνῶν, δι' ἀφρόνου φωτὸς ἐναλασσομένου πρὸς τοὺς σκοτεινοὺς χρωματισμοὺς τῶν διασχίζουσῶν τὰς πλευρὰς ταύτας φαράγγων. Ἀλλὰ τὸ θέαμα τοῦτο ὑπῆρξε στιγμιαῖον· διότι ὁ ἄνεμος αἰφνης ἔπαυσεν ἢ ἥλλαξε διεύθυνσιν καὶ ἡ ὀμίχλη ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ ἐνεθρονίσθη πάλιν ἀπόλυτος κυρίαρχος τῶν βουνῶν ἐκείνων. Ἐν τούτοις ἤμεθα ἡδὴ καθυγροί, καὶ ἡ ὑγρασία αὕτη εἰς ἣν δὲν εἴμεθα εἰθισμένοι, καὶ ἡ διαπεραστικὴ αὐρα τοῦ Πίνδου, μᾶς ἠνάγκασαν νὰ καταφύγωμεν εἰς τὸ χάνι, ὅπου συσπειρωθέντες περὶ τεραστίαν πυρᾶν, διήλθομεν τὴν ἐσπέραν, μετὰ γεῦμα, κυρίως ἐκ θηραμάτων συγκείμενον, διὰ διηγῆσεων περιπετειῶν χειμῶνος σκληροῦ, συλλήψεως λαθρεμπορίων, καταδιώξεως ληστῶν, σκηνῶν δηλαδὴ ἐξ ὧν ἀποτελεῖται ὁ βίος τῶν ἐπὶ τῆς μεθορίου φρουρούντων ἀξιωματικῶν καὶ στρατιωτῶν.

Ἡ ἐπομένη ἀνέτειλεν ἐπίσης ὀμιχλώδης καὶ σκοτεινὴ. Τοῦτο δὲ μὲ δυσηρέσκει διότι ἀνελογιζόμεν ὅτι ἴσως δὲν θὰ μοι παρουσιασθῇ συντόμως εὐκαιρία δευτέρας ἐκδρομῆς εἰς τὸν Πίνδον καὶ ἐλπομένην σκεπτόμενος τὴν στέρησιν τοῦ θεάματος ὥραιας ἡμέρας ἐπ' αὐτοῦ. Ἐν τούτοις εἴμεθα τυχεροί. Ἐλαφρὸς ἄνεμος ἐγερθεὶς περὶ τὴν ἑβδόμην ὥραν, βαθμηδὸν ἐνισχύθη ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ἐντὸς μιᾶς ὥρας πᾶν ἵχνος ὀμίχλης ἐξηφανίσθη, λαμπρὰ δὲ ἡμέρα φθινοπωρινὴ ἐνέπλησεν ἡμᾶς χαρᾶς.

Ἐσπεύσαμεν ν' ἀνέλθωμεν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ αὐχένος, ὅπουθεν νέον πανόραμα ἐξετυλίσσετο. Πρὸ τῶν ποδῶν ἡμῶν ἔκειτο τὸ Μέτσοβον, λευκάζον ἐπὶ τῆς φαῖας πλευρᾶς τοῦ βουνοῦ εἰς οὗ τοὺς πρόποδας εἶνε ἐκτισμένον. Διὰ τῶν τηλεσκοπίων διεκρίνομεν καλλίστα τὴν μεγαλειέραν συνοικίαν αὐτοῦ, τὸ Προσῆλιον, ἢ κυρίως Μέτσοβον, ἐνῷ ἡ ἑτέρα συνοικία, τὸ Ἀνήλιον, ἐκρύβετο ὀπισθεν τοῦ Λάκμωνος. Τὸ Προσῆλιον, οὕτω καλούμενον ἐκ τῆς θέσεως αὐτοῦ, δεχομένης ἀκωλύτως τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου, ἔκειτο εἰς τὸ ἄκρον κοιλιάδος ἀγρόνου, περίξ τῆς πόλεως μόνον καλυπτομένης ὑπὸ τινων ἀμπέλων καὶ ἐλαιῶν. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς πόλεως ὑψοῦτο φρούριον τετράπλευρον χαμηλόν, εἰς καλὴν κατάστασιν διατηρούμενον, περὶ αὐτὸ δὲ ἦσαν ἀτάκτως διασπαρμέναι αἱ χαμηλαὶ οἰκίαι τῶν κατοίκων, ἐξ ὧν διακρίνονται ἐκ τοῦ μεγαλειτέρου ὕψους

τῶν ὀλίγαι οἰκίαι βέηδων ἢ εὐπόρων χρηστανῶν, μία ἢ δύο ἐκκλησίαι καὶ τινα τζαμιά. Μολοντί δὲ τὸ Μέτσοβον ἀπέιχεν ἀφ' ἡμῶν μίαν καὶ ἡμίσειαν ὥραν, ἐνεκεν ὕψους τοῦ ὕψους εἰς ὃ εὐρισκόμεθα, ἐνομιζομεν ὅτι λίθος ἐκσφενδονιζόμενος ἀπὸ τῆς θέσεώς μας ἔθελε πέσῃ ἐπὶ τῶν οἰκιῶν τῆς πόλεως. Ἡ χώρα ἦν εἴχομεν πρὸ ὀφθαλμῶν ἡτο ὀρεινοτάτη ἀτελείωτος σειρὰ λόφων καὶ βουνῶν διεδέχοντο ἀλλήλους μέχρις ἄκρων τοῦ ὀρίζοντος, τοῦ δὲ καὶ τοῦ δάση πυκνὰ ὑψικόμενων ὄξυων ἐσκιάζον τὰς λευκαζούσας κλιτῶνας τῶν ὀρέων.

Ἐνῷ παρατηροῦμεν τὸ θαυμάσιον τοῦτο θέαμα, ὃ ἐπὶ τινος παρακειμένου βράχου τοῦρκος φρουρὸς ἐκάλεσε τὴν φρουρὰν εἰς τὰ ὄπλα. Τοῦτο ἦτο σημεῖον ὅτι ὁ πασσᾶς ὤφθη ἐρχόμενος. Πράγματι δὲ ἀμέσως εἰς τὴν καμπὴν τῆς ἀποτόμως ἀνερχομένης ἀτραποῦ ἐφάνη ἡ συνοδεία του βραδέως πορευομένη. Συνέκειτο δὲ αὕτη ἐκ πεζῶν καὶ ἵππέων καὶ εἶχε τοῦτο τὸ περιεργον. Εἷς τινα ἀπόστασιν πρὸ τῆς κυρίας συνοδείας παρατηρήσαμεν στρατιώτας ἀόπλους φέροντας διάφορα πράγματα ἀνὰ χεῖρας, μεταξὺ δὲ αὐτῶν δύο οἵτινες ἔφερον ἐπὶ κεφαλῆς μεγάλην στρογγύλην ἀντικείμενα, τὸ εἶδος τῶν ὁποίων ματαίως προσεπαθοῦμεν νὰ μαντεύσωμεν. Ἐλύθη δὲ ἡ ἀπορία μας μετ' ὀλίγον ὅτε προσεγγίσας τῆς συνοδείας εἶδομεν ὅτι τὰ ἀντικείμενα ταῦτα ἦσαν ταψία, περιέχοντα τὸ μὲν ῥοδοκόκκινον χαλδᾶν, τὸ δὲ ὀρεκτικὴν ἐξ ὄρνιθος πῆταν, ἐφ' ἧς στρώμα παχὺ βουτύρου εἶχε παγώσῃ ἐκ τῆς ψυχρᾶς πνοῆς τοῦ βορρᾶ.

Δὲν θὰ κουράσω τὸν ἀναγνώστην διηγούμενος τὰ καθέκαστα τῆς συνεντεύξεως. Ὁ πασσᾶς ἦτο εὐγενέστατος καὶ νοημονέστατος ἄνθρωπος. Τρεῖς ὥραι ἤρκεσαν νὰ μεταβῶμεν ἐπὶ τοῦ ἀμφισβητούμενου σημείου τῆς γραμμῆς, ἱππεύοντες νῦν, χάρις εἰς τὴν εὐγένειαν τοῦ πασσᾶ, λαμπροὺς ἐκ Βοσνίας ἵππους, νὰ κανονίσωμεν ἐπὶ τόπου τὴν ὑπόθεσιν καὶ νὰ ἐπιστρέψωμεν περὶ τὴν μεσημβρίαν εἰς Χάνι Ζυγοῦ, ὅπως γεμματίσωμεν.

Κατὰ τὸ γεῦμα καὶ μετ' αὐτὸ πολλὰ περιέργα ἤκουσα, ἅτινα δὲν εἶνε τοῦ παρόντος ν' ἀφηγηθῶ. Ἀρκεῖ μόνον νὰ σᾶς διαβεβαιώσω ὅτι ἐχωρίσθημεν ἄριστοι φίλοι καὶ ὅτι διαβεβαιώσεις συμποσίας καὶ καλῆς ἀναμνήσεως ἀντηλλαγῆσαν· νὰ παρατηρήσω δὲ ὅτι ἡ πληθώρα αὕτη τῆς φιλίας παρατηρεῖται πάντοτε εἰς τὰς μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Τούρκων συνεντεύξεις, χωρὶς ἐν τούτοις νὰ ἐμποδίζῃ τὴν ἐπικύρωσιν ταύτης διὰ τῆς ἀνταλλαγῆς σφαιρῶν εἰς τὴν πρώτην τουχοῦσαν παρανόησιν.

Τὴν ἐπομένην ἀνεχωρήσαμεν ἐκ Ζυγοῦ.

K. Γ. K.